

Sygn. akt II 1327/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 września 2020 roku

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie II Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Katarzyna Sałaj - Alechno

Protokolant: Żaneta Rewczuk

po rozpoznaniu w dniu 3 września 2020 roku w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G., J. K.

przeciwko T. L.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

I. powództwo oddała;

II. zasądza od powodów (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G. i J. K. na rzecz pozwanego T. L. kwotę 197 zł (sto dziewięćdziesiąt siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSO Katarzyna Sałaj - Alechno

Sygn. akt II C 1327/17

UZASADNIENIE

(...) Sp. z o. o. z siedzibą w G. i J. K. pismem z dnia 9 października 2017 roku (k. 3-5) wnieśli pozew o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 10 listopada 2015 roku (sygn. akt IV C 47/14) zaopatrzonego w klauzulę wykonalności przez Sąd Apelacyjny w Warszawie z dnia 12 lipca 2017 roku w zakresie odpowiednio punktu I i II oraz o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Pozwany T. L. złożył w dniu 30 maja 2018 roku (k. 135-138) odpowiedź na pozew, w której wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego. W piśmie z dnia 08 listopada 2019 roku powodowie podtrzymali swoje dotychczasowe stanowisko (k. 243). Pismem z dnia 25 listopada 2019 roku (k. 245) pozwany również podtrzymał swoje stanowisko w całości.

Sąd ustalił co następuje:

Wyrokiem z dnia 10 listopada 2015 roku (sygn. akt IV C 47/14) Sąd Okręgowy w Warszawie IV Wydział Cywilny w sprawie o ochronę dóbr osobistych nakazał spółce (...) Sp. z o. o. z siedzibą w G. oraz J. K. przeproszenie T. L. poprzez opublikowanie w terminie 14 dni od uprawomocnienia się wyroku treści przeprosin określonych szczegółowo w sentencji orzeczenia (k. 27-30). Przeprosiny miały zostać opublikowane w tygodniku (...) oraz na stronie internetowej (...) przez każdego z zobowiązanych z osobna. Sąd zasądził także, solidarnie od (...) Sp. z o. o. z siedzibą w G. oraz J. K. na rzecz Caritas Polska w W., kwotę 20 000,00 zł tytułem odpowiedniej sumy pieniężnej na cel społeczny. Podstawą faktyczną rozstrzygnięcia było opublikowanie w 2013 roku na okładce czasopisma (...) wizerunku T. L. .

Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie został zaskarżony przez obie strony procesowe. Sąd Apelacyjny w Warszawie prawomocnym wyrokiem z dnia 9 czerwca 2017 roku (sygn. akt VI ACa 323/16) oddalił apelacje stron (k. 29). Sąd ten dnia 12 lipca 2017 roku nadał również klauzulę wykonalności w zakresie punktu I i II wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie w zakresie obowiązku dotyczącego przeprosin (k. 29).

Sąd Apelacyjny w Warszawie prawomocnym wyrokiem z dnia 29 czerwca 2017 roku (k. 35) zakazał (...) Sp. z o. o. z siedzibą w G., poczynając od 1 sierpnia 2017 roku korzystania z oznaczenia „(...)” niezależnie od sposobu jego zapisu. Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 28 marca 2019 roku (sygn. akt I CSK 26/18) oddalił skargę kasacyjną spółki (...) Sp. z o. o. z siedzibą w G. od powyższego wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie (k. 207).

Powód (...) Sp. z o. o. z siedzibą w G. jest wydawcą czasopisma, które do lipca 2017 roku nosiło tytuł (...), natomiast od sierpnia 2017 roku publikowane jest pod zmienionym tytułem (...). Spółka jest także wydawcą czasopisma o tym samym tytule w formie elektronicznej, prowadzonego na stronie internetowej, której nazwa także została zmieniona. Redaktorem naczelnym w 2017 roku oraz obecnie jest J. K.. Jest on także (...) Sp. z o. o. z siedzibą w G. (KRS (...)). Obecnie prowadzone jest przed Sądem Rejonowym dla Warszawy Pragi – Południe w Warszawie postępowanie egzekucyjne z wniosku pozwanego T. L. o wykonanie punktu I i II wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 10 listopada 2015 roku (sygn. II Co 1037/17). Dotychczas przeprosiny nie zostały opublikowane.

Sąd zważył co następuje:

Powództwo podlegało oddaleniu w całości.

Zgodnie z art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może oprzeć powództwo także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, na zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zgłoszenie tego zarzutu w sprawie było z mocy ustawy niedopuszczalne, a także na zarzucie potrącenia. W niniejszej sprawie nie zachodzi jednak żadna z wymienionych wyżej przesłanek. Powodowie powoływali się na fakt zmiany tytułu czasopisma. Jak podnosi strona powodowa, zmiana ta wynika z wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 29 czerwca 2017 roku, albowiem Sąd zakazał posługiwania się poprzednim tytułem. Na tej podstawie powodowie wywiedli, że niemożliwe jest już opublikowanie nakazanych orzeczeniem sądu przeprosin, albowiem orzeczenie to wymienia tytuł (...). Czasopismo o takim tytule już się nie ukazuje, wobec czego niemożliwe jest opublikowanie w nim przeprosin. To samo dotyczy publikacji w formie elektronicznej (strona internetowa prowadzona pod tytułem (...)). Ze stanowiskiem powodów nie sposób się zgodzić. Okoliczność faktyczna, jaką jest zmiana tytułu wydawanego czasopisma, nie stanowi bowiem okoliczności uniemożliwiającej wyegzekwowanie zapadłego w sprawie orzeczenia. Zauważyć należy, iż wydawane obecnie czasopismo o tytule (...) jest de facto tym samym czasopismem co (...), a jedynie jego tytuł uległ nieznaczącej zmianie. Orzeczenie Sądu nakazujące przeproszenie pozwanego stanowi, że przeprosiny mają być opublikowane w tygodniku (...). Tygodnik jest – zgodnie z definicją zawartą w ustawie Prawo prasowe – czasopismem. Orzeczenie Sądu wskazuje więc czasopismo jako miejsce publikacji. Tytuł tego czasopisma jest jedynie jego częścią składową, która może ulec zmianie. Mimo więc jednoznacznego określenia w orzeczeniu tytułu czasopisma, jego zmiana nie może powodować niemożności wyegzekwowania tego orzeczenia. Zaznaczenia wymaga, że wydawca czasopisma może – nawet bez wyroku zakazującego mu posługiwanie się określonym tytułem – dowolnie i w każdym czasie dokonać zmiany tytułu w rejestrze dzienników i czasopism. Działanie takie nosiłoby znamiona obejścia ustawy, powodowałoby bowiem niemożność egzekucji zapadłych orzeczeń. Niezależnie więc od zmiany tytułu czasopisma, pozostaje ono tym samym czasopismem, o którym mowa w orzeczeniu nakazującym publikację przeprosin. Świadczy o tym szereg faktów ujawnionych w toku postępowania. Po pierwsze, redaktorem naczelnym czasopisma (...) jest ta sama osoba, która była nim przed zmianą tytułu, tj. J. K.. Po drugie, numeracja tygodnika jest kontynuowana – ostatni nr pod tytułem (...) to 30 z okresu 24-30 lipca 2017 roku, pierwszy nr pod tytułem (...) to 31 z okresu 31 lipca – 06 sierpnia 2017 roku (k. 185-186). Również elementy szaty graficznej takie jak kolorystyka, ilość stron czy umiejscowienie tytułu są tożsame przed i po zmianie tytułu. Po trzecie, wskazuje na to dużo podobieństwo poprzedniego tytułu i obecnego; różnicę stanowi jedynie element „(...)”. Co istotne, nie zmienił

się podmiot zobowiązany do opublikowania przeprosin. Otóż zgodnie z orzeczeniem sądu podmiotem tym jest spółka (...) Sp. z o. o. w G. oraz J. K., redaktor naczelny (...), (...) i wspólnik w powyższej spółce będącej wydawcą czasopisma. Czasopismo wskazane w orzeczeniu, określone rodzajowo (słowo „tygodnik”) oraz poprzez podanie tytułu (słowo (...)) jest natomiast miejscem, w którym mają zostać opublikowane przeprosiny. Zmiana tytułu tego czasopisma, jego rodzaju (np. z tygodnika na dziennik), czy zmiana osoby redaktora, nie wpływa w żaden sposób na obowiązek wynikający z orzeczenia. Zmiana także tytułu czasopisma, przy pozostawieniu bez zmian pozostałych elementów (wskazanych wyżej), nie powinna więc nastroczać dłużnikowi czy organowi egzekucyjnemu trudności w wykonaniu orzeczenia.

W żadnym razie nie można przyjąć również koncepcji, jakoby zmiana tytułu stanowiła zdarzenie powodujące wygaśnięcie zobowiązania. Zobowiązanie w niniejszej sprawie stanowi obowiązek przeproszenia pozwanego, poprzez opublikowanie treści przeprosin w czasopiśmie i na stronie internetowej. Zmiana tytułów tych publikacji (papierowej i elektronicznej) pozostaje bez związku dla istnienia zobowiązania. Ponadto powodowie nie wskazali innych zdarzeń, które można by zakwalifikować, jako zdarzenia powodujące wygaśnięcie zobowiązania.

Skutek w postaci wygaśnięcia zobowiązania wywierają w szczególności takie zdarzenia materialnoprawne, jak wykonanie zobowiązania przez spełnienie świadczenia zgodnie z jego treścią, potrącenie, odnowienie, zwolnienie z długu lub świadczenie w miejsce spełnienia (*datio in solutum*). Skutek w postaci niemożności egzekwowania zobowiązania wywierają natomiast w szczególności takie zdarzenia materialnoprawne, jak prolongata terminu spełnienia świadczenia, rozłożenie świadczenia na raty lub przedawnienie roszczenia. Skoro w art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. jest mowa o zdarzeniu, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane, to przepis ten może mieć zastosowanie - jak się powszechnie przyjmuje - jedynie do takich zdarzeń jak wymienione lub podobnych, a więc wyłącznie mających charakter materialnoprawny (wyrok SN z dnia 26 marca 2009 roku, sygn. akt I CSK 282/08). W uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 30 czerwca 2016 roku (sygn. akt V ACa 829/15) czytamy, że w art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. mowa jest o wygaśnięciu zobowiązania albo niemożności jego egzekwowania na skutek zdarzenia, które zaszły po wydaniu tytułu egzekucyjnego. Chodzi o zdarzenia materialnoprawne, z którym łączy się powstanie, zmiana albo wygaśnięcie stosunku cywilnoprawnego. Zmiana tytułu czasopisma, jako czynność ściśle faktyczna, o technicznym charakterze, nie jest czynnością o charakterze materialnoprawnym. W doktrynie można spotkać pogląd, stanowiący że do zdarzeń, o których stanowi art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., nie można natomiast zaliczać orzeczeń sądowych o charakterze deklaratorywnym we wszelkich postaciach. Orzeczenie deklaratorywne bowiem w postaci zasądzonej wyraża jedynie nakazanie dłużnikowi spełnienia tego, czego wcześniej wymagał od dłużnika odpowiedni przepis prawny. Orzeczenie deklaratorywne w postaci ustalającej sprowadza się w rzeczy samej tylko do ustalenia istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego albo prawa (zob. uzasadnienie uchw. SN z 25.1.1977 r., III CZP 71/76, OSNCP 1977, Nr 9, poz. 157.” A. Marciniak, Kodeks postępowania cywilnego. Tom IV. Komentarz. Art. 730–10951, Wyd. 1, Warszawa 2020, nb. 37, Legalis). Orzeczenie sądu zakazujące korzystania z określonego tytułu nie tworzy nowej sytuacji pranej; nie kreuje ani nie znosi prawa, nie ma więc charakteru konstytucyjnego. Jest ono orzeczeniem o charakterze deklaratorywnym. Wydanie takiego orzeczenia nie jest zatem zdarzeniem, o którym mowa w art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.

Nie uszło uwadze Sądu również to, że pomiędzy wydaniem prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie (sygn. VI ACa 323/16) z dnia 09 czerwca 2017 roku (k. 29) skutkującym uprawomocnieniem się orzeczenia w zakresie obowiązku przeprosin pozwanego, a wydaniem wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie (sygn. VI ACa 283/17) z dnia 29 czerwca 2017 roku (k. 35) prawomocnie zakazującego korzystania z tytułu (...) upłynął pewien okres czasu (20 dni, po uwzględnieniu 14 dni na publikację, pozostaje 6 dni). Co więcej, ostatni z podanych wyroków zakazał korzystania z tytułu dopiero od dnia 1 sierpnia 2017 roku. Powód miał więc dostatecznie dużo czasu (52 dni) na dobrowolne wykonanie orzeczenia nakazującego publikację przeprosin, jeszcze przed zmianą tytułu czasopisma. Działanie powodów, jakim było zwlekanie z publikacją przeprosin, budzi uzasadnione wątpliwości w kontekście art. 3 k.p.c. (sprzeczność z dobrymi obyczajami).

Wobec oddalenia powództwa w całości, Sąd na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. zasądził na rzecz pozwanego koszty procesu stanowiące wynagrodzenie pełnomocnika zgodnie z Rozporządzeniem MS z dnia 22 października 2015r. w sprawie

opłat za czynności adwokackie §8 ust. 1 pkt . 7 i 2 (25 % z kwoty 720 zł) i opłatę skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.